

VI. УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА КОРДОНОМ

УДК 811.161.2'243:378.4 (430)

НА УКРАЇНІКУМ ДО ГРАЙФСВАЛЬДА!

Віра Маковська

*Університет Ернста Морітца Арндта,
Інститут славістики,
Домитрассе, 9/10, 17489 Грайфсвальд, Німеччина
тел.: 49 383 486 36 39
ел. пошта: makovska@uni-greifswald.de*

Окреслено основні напрями роботи кафедри україністики у Німеччині, описано історію створення цієї кафедри, спеціальності та кваліфікації, які можна здобути, навчаючись на славістичному відділенні Університету ім. Ернста Морітца Арндта у Грайфсвальді.

Ключові слова: україністика у Німеччині, сертифікаційна програма „Українікум”, Колегіум Альфреда Круппа.

Грайфсвальдський університет ім. Ернста Морітца Арндта – улюблене місце навчання для багатьох студентів північно-східного регіону Німеччини. Заснований у 1456 році, цей університет вважають не лише одним із найдавніших німецьких університетів, але й першим шведським університетом.

Не менш унікальною є історія грайфсвальдської україністики, вона має свою давню традицію і залишається на сьогодні єдиним місцем у Німеччині, де можна здобути кваліфікаційний рівень бакалавра та магістра за фахом „українська філологія”.

З 1994 до 2005 року кафедру україністики очолював професор Валерій Мокієнко, який доклав чималих зусиль для популяризації цієї дисципліни в країні. З його відходом відбулася реструктуризація кафедри й україністика переживала не найкращі часи. Тепер вона є частиною кафедри західно- та східнослов'янської філології, завідувачем якої з 2009 року став професор д-р Александер Вьоль.

За останні роки кількість студентів, які обрали українську спеціалізацію, помітно зросла. Ці зміни відбулися завдяки запровадженій додатковій сертифікаційній програмі „Українікум” – тепер додаткову спеціалізацію з україністики можуть отримати студенти інших спеціальностей, як-от: юристи, історики, географи, мистецтвознавці. Саме така на перший погляд екзотична спеціалізація підвищує в майбутньому шанси німецьких студентів на ринку праці.

Незважаючи на байдужість Української держави до україністики за кордоном і бездіяльність у цьому напрямі її структур, інтерес до України зростає. Революційні події на Майдані стали новим мотиваційним імпульсом до вивчення цієї молодій країні та її давньої культури. Буквально після подій на Майдані кілька студентів вирішили змінити свою спеціалізацію на користь україністики, багато з них були солідарними з Майданом і свою солідарність засвідчували присутністю на демонстраціях як у Німеччині, так і в Києві. Грайфсвальдські україністи були залучені до різних перекладацьких проєктів, поширювали інформацію про політичну

ситуацію у німецькомовному середовищі, влаштували акції на підтримку демократії в Україні. Серед останніх заходів, присвячених подіям на Майдані, – відкрита університетська дискусія на тему розвитку демократичного суспільства в Україні за участю українського журналіста та перекладача Юрія Дуркота, яку зініціював фонд Фрідріха Науманна спільно із Грайфсвальдським інститутом славістики.

Грайфсвальд залишається тим місцем, де успішно реалізуються й інші україністичні проекти. Одним із них є наша літня школа-академія „Українікум”, яка вже впродовж 16 років збирає українців з усього світу для участі в наукових дискусіях та обміну досвідом. Українікум – спільний проект наукового Колегіуму імені Альфреда Круппа та Грайфсвальдського університету, який став візитною картою не лише Грайфсвальда, а й усього регіону. На час проведення літньої академії наше місто перетворюється у маленьку україномовну колонію, де на кожному кроці чути українську мову, а на вечірках і концертах лунає українська музика.

До літнього Українікуму у Грайфсвальді готуються весь рік. Тема України звучить під час політичних дискусій і доповідей, які виголошують з кафедр університету, і, звичайно, у відкритих доповідях Колегіуму Альфреда Круппа, який своїми стипендіями уможливує річне перебування у Грайфсвальді найкращих науковців світу. Саме тут вони мають нагоду реалізовувати наукові проекти, що сприяє науковому обміну між стипендіатами та науковцями Грайфсвальдського університету.

У 2013 році у програму Українікуму вдалося інтегрувати кінофестиваль, на якому було представлено фільми про Україну як українських, так і західних режисерів. Саме завдяки Українікуму зародилася ідея представити в Німеччині роботи молодих українських режисерів, які знімають альтернативне кіно. Щоб уможливити німецькій публіці доступ до цих фільмів, студенти україністики створили субтитри німецькою мовою. Цей проект був дуже вдалим експериментом на семінарах з української мови, бо такий метод інтенсивної роботи із живим мовним матеріалом став уже традиційним у викладанні української мови як іноземної. Такі проекти особливо цінні завдяки практичному застосуванню: студенти змогли використати ці роботи для майбутніх мовних портфоліо, українські режисери отримали переклади своїх фільмів німецькою мовою, а німецька публіка – доступ до найновішого мистецького продукту з України.

Організаторами, гостями та учасниками Українікуму свого часу були професор д-р Джордж Грабович, Андрій Курков, Сергій Жадан, Оксана Забужко, Тарас Чубай, Юрій Андрухович, Тамара Гундорова, Юрко Прохасько. Дослідникам української літератури Українікум 2013 запропонував цікавий літературознавчий семінар сучасного поета Остапа Сливинського. Тема його семінару „Музей загублених речей: сучасна українська проза між історією та автобіографією” була присвячена актуальним літературним процесам та їх місцю в контексті інших літератур. Семінар „Ukraine between Central Europe and the Russian world” на тему сучасної політичної ситуації в Україні та її історичних передумов провів відомий український історик Андрій Портнов. Третій двотижневий семінар літньої академії було присвячено політичним перипетіям між українським урядом та Європейським Союзом: глибокий політологічний аналіз ситуації запропонував німецький фахівець-політолог Вільфред Шнайдер-Детерс.

Що очікує наших учасників на Українікумі 2014?

Цьогорічна академія триватиме з 11-го до 23-го серпня. Свої доповіді, курси та семінари запропонують відомі науковці світового рівня. Майдан та сучасна політична ситуація стануть лейтмотивом нашої літньої академії. Семінар на тему політичного розвитку пострадянської України проведе стипендіат Наукової Колегії Альфреда Круппа, викладач Києво-Могилянської Академії Михайло Мінаков. Літературний аспект україністичних проблем буде висвітлено у семінарі Ришарда Купідурі, науковця Познанського університету. На час літньої школи заплановані доповіді науковців з Європи та США, читання, дискусії, форуми, кінопокази та просто обмін інформацією й досвідом.

Для учасників літньої школи передбачено стипендії від Колегіуму Альфреда Круппа. Усю потрібну інформацію можна знайти на сторінці фундації:

<http://www.wiko-greifswald.de/de/veranstaltung/article/internationale-sommerakademie.html>

Ласкаво просимо на Українікум 2014 до Грайфсвальда!

ON UKRAINICUM TO GREIFSWALD!

Vira Makovska

*Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald,
Institut für Slawistik,
Domstr. 9/10, 17487 Greifswald
phone: 49 383 486 36 39
e-mail: makovska@uni-greifswald.de*

The article deals with a history of Ukrainian Studies at Ernst-Moritz-Arndt University in Greifswald (Germany). University's department of Slavic Philology in Greifswald offers Ukrainian language courses toward the B.A. and the M.A.

Alfried Krupp Wissenschaftkolleg and department of Slavic Philology offer also an annual summer program, usually in August, titled Greifswalder Ukrainicum.

Key words: Ukrainian Studies at Ernst-Moritz-Arndt University, Greifswalder Ukrainicum, Alfried Krupp Wissenschaftkolleg.

НА УКРАИНИКУМ В ГРАЙФСВАЛЬД!

Вира Маковска

*Университет Эрнста Моритца Арндта,
Институт славистики,
Домитрассе, 9/10, 17489 Грайфсвальд, Германия
тел.: 49 383 486 36 39
эл. почта: makovska@uni-greifswald.de*

Статья посвящена актуальной проблеме изучения украинского языка в Германии. В тексте представлена краткая история украинистики в Грайфсвальдском университете им. Эрнста Моритца Арндта и основные направления научно-педагогической работы кафедры восточно- и западнославянской филологии Института славистики.

Ключевые слова: украинистика в Германии, сертификационная программа „Украинicum”, Коллегиум Альфреда Круппа.